

Chambre des Représentants

SESSION 1970-1971.

23 FÉVRIER 1971

PROPOSITION DE LOI

modifiant les articles 228 et 296 du Code civil,
relatifs au délai de remariage après divorce.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Les dispositions des articles 228 et 296 du Code civil maintiennent le délai qui devra s'écouler pour permettre à l'épouse de se remarier.

L'épouse divorcée doit attendre pour se remarier l'expiration d'un délai de 300 jours, après la « dissolution du mariage », soit 300 jours après la transcription du divorce dans les registres de l'état civil (art. 228 al. 1).

Il s'agit là d'une règle générale applicable à toute femme qui voit son mariage se dissoudre, soit par décès de son conjoint (art. 227, 1°) soit par le divorce (art. 227, 2°).

1) Dans l'hypothèse où le divorce est prononcé contre l'épouse du chef d'adultère, celle-ci ne peut envisager le remariage avec son complice qu'après l'expiration du délai de 3 ans, sauf si elle a sollicité du tribunal la réduction du délai pour motif grave (art. 298) et si cette réduction lui est accordée.

2) Lorsque l'épouse n'est pas coupable d'adultère, ou lorsqu'elle obtient le divorce aux torts et griefs de son conjoint, elle peut solliciter et obtenir du tribunal la réduction ou l'annulation du délai de remariage de 300 jours (art. 296), si elle remplit les conditions prévues à l'article 228 du Code civil.

L'article 228 du Code civil considère comme motif de réduction ou de suppression du délai de 300 jours, l'impossibilité physique continue de cohabiter (art. 228 al. 3) ou l'impossibilité morale assimilée à l'impossibilité physique (art. 228 al. 4) résultant de l'existence d'une procédure en divorce par laquelle la femme a été autorisée judiciairement à avoir une résidence séparée.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1970-1971.

23 FEBRUARI 1971

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de artikelen 228 en 296 van het
Burgerlijk Wetboek betreffende de termijn om te
hertrouwen na een echtscheiding.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

In de artikelen 228 en 296 van het Burgerlijk Wetboek wordt de termijn bepaald welke dient te verlopen vooraleer de echtgenote kan hertrouwen.

De uit de echt gescheiden vrouw kan geen nieuw huwelijk aangaan dan na verloop van een termijn van 300 dagen na de « ontbinding van het huwelijk », dit wil zeggen 300 dagen na de overschrijving van de echtscheiding in de registers van de burgerlijke stand (art. 228, eerste lid).

Dat is een algemene regel die geldt voor elke vrouw wier huwelijk ontbonden werd, hetzij door het overlijden van de echtgenoot (art. 227, 1°), hetzij door echtscheiding (art. 227, 2°).

1) Wanneer de echtscheiding tegen de vrouw wordt uitgesproken op grond van overspel, kan zij slechts met haar medeplichtige een nieuw huwelijk aangaan na verloop van de termijn van drie jaren, behalve wanneer zij om gewichtige reden bij de rechtbank een verkorting van die termijn aanvraagt (art. 298) en ook verkrijgt.

2) Wanneer de vrouw niet schuldig is aan overspel of de echtscheiding verkrijgt ten nadele van de echtgenoot, kan zij bij de rechtbank een verzoek indienen tot verkorting of vrijstelling van de termijn van 300 dagen om te hertrouwen en er de inwilliging van verkrijgen (art. 296) indien zij de bij artikel 228 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde voorwaarden vervult.

Krachtens artikel 228 van het Burgerlijk Wetboek komen als reden voor de verkorting of de vrijstelling van de termijn van 300 dagen in aanmerking : de voortdurende natuurlijke onmogelijkheid gemeenschap te hebben (art. 228, derde lid) of de met de natuurlijke onmogelijkheid gelijkgestelde morele onmogelijkheid (art. 228, vierde lid) ten gevolge van een lopend echtscheidingsgeding waarbij de vrouw door de rechter werd gemachtigd om afzonderlijk verblijf te houden.

Or, la résidence distincte n'est pas toujours acquise par décision judiciaire et une application littérale du texte de l'article 228 priverait ainsi l'épouse, généralement innocente ou divorcée par consentement mutuel, de pouvoir envisager le bénéfice d'une réduction ou d'une suppression du délai de remariage selon des critères de départ favorables.

Il est en effet à craindre que ne soit instaurée une jurisprudence restrictive en contradiction avec les textes qui sont précisément relatifs à cette situation et ont fait l'objet de la volonté du législateur depuis la loi du 10 février 1958.

En effet, l'ancien article 313 du Code civil, relatif au désaveu de paternité, permettait le désaveu d'un enfant après la décision qui aurait autorisé la femme à avoir un domicile séparé.

Actuellement, et depuis la loi du 10 février 1958, le désaveu est permis après le procès-verbal prévu à l'article 239 du Code civil ou la déclaration faite selon l'article 281.

D'autre part, le législateur a accordé la réduction du délai de 3 ans à l'épouse coupable d'adultère.

Il semble donc légitime que toute épouse, à *fortiori* l'épouse innocente, bénéficie des mêmes possibilités et puisse notamment faire état en justice du « motif grave ».

Welnu, wanneer de vrouw afzonderlijk verblijf houdt, is dat niet steeds ingevolge een door de rechter verleende machtiging. Een letterlijke toepassing van de tekst van artikel 228 zou dus meebrengen dat de over het algemeen onschuldige of door onderlinge toestemming uit de echt gescheiden vrouw geen vermindering of afschaffing van de termijn om te hertrouwen kan aanvragen volgens criteria die voor haar een gunstig uitgangspunt zijn.

Er valt immers voor te vrezen dat een restrictieve rechtspraak ingang zou vinden die strijdig is met de teksten die nu precies op dergelijke toestanden betrekking hebben en waarin sedert de wet van 10 februari 1958 de wil van de wetgever besloten ligt.

Krachtens het vroegere artikel 313 van het Burgerlijk Wetboek betreffende de ontkenning van vaderschap was deze ontkenning mogelijk na de beslissing waarbij de vrouw tot het houden van een afzonderlijk verblijf wordt gemachtigd.

Thans, sedert de wet van 10 februari 1958, is die ontkenning mogelijk na het bij artikel 239 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde proces-verbaal of na de op grond van artikel 281 afgelegde verklaringen.

Anderzijds heeft de wetgever toegestaan dat de termijn van 3 jaren wordt verkort voor de vrouw die aan overspel schuldig is.

Het lijkt dan ook maar billijk dat elke echtgenote, en a *fortiori* de onschuldige, over dezelfde mogelijkheden kan beschikken en met name in rechte « gewichtige redenen » kan inroepen.

A. BAUDSON.

PROPOSITION DE LOI

Article premier.

L'article 228, 4e alinéa du Code civil est remplacé par ce qui suit :

« Sera assimilée à l'impossibilité physique, l'impossibilité morale de cohabiter résultant du fait qu'au cours de la procédure en divorce qui a conduit à la dissolution du mariage, ou de la procédure en divorce ou en séparation de corps qui était pendante au moment du décès du mari, la femme a été autorisée à avoir une résidence distincte, si le procès-verbal dont il est fait mention à l'article 239 du Code civil a été dressé ou si la déclaration prévue à l'article 281 du Code civil a été faite. Toutefois, dans ce dernier cas, la demande ne sera pas admise s'il est établi qu'il y eut réunion de fait des deux époux. »

Art. 2.

1) L'article 296 du Code civil est remplacé par ce qui suit :

« Dans le cas de divorce pour cause déterminée, par consentement mutuel, ou par conversion, si le juge estime réunies les conditions prévues aux troisième et quatrième alinéas de l'article 228, ou s'il y a motif grave, il pourra, dans le jugement ou l'arrêt admettant le divorce, faire droit

WETSVOORSTEL

Eerste artikel.

Het vierde lid van artikel 228 van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen door wat volgt :

« Met natuurlijke onmogelijkheid wordt gelijkgesteld de morele onmogelijkheid om gemeenschap te hebben ten gevolge van het feit dat de vrouw, in de loop van het echtscheidingsgeding dat tot de ontbinding van het huwelijk heeft geleid, of in de loop van een geding tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed dat bij het overlijden van de man nog hangende was, door de rechter werd gemachtigd om afzonderlijk verblijf te houden indien het bij artikel 239 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde proces-verbaal is opgemaakt of de bij artikel 281 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde verklaring is afgelegd. In dit laatste geval echter wordt het verzoek niet toegestaan, indien is komen vast te staan dat de echtgenoten feitelijk herenigd zijn geweest. »

Art. 2.

Artikel 296 van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen door wat volgt :

« In geval van echtscheiding op grond van bepaalde feiten, door onderlinge toestemming of door omzetting kan de rechter, indien hij de voorwaarden, gesteld in het derde en het vierde lid van artikel 228, vervuld acht of wanneer er gewichtige redenen voor zijn, op een daartoe strekkend

à la demande de la femme tendant à abréger ou à supprimer le délai de trois cents jours qui lui est imposé par cet article avant tout mariage.

Au cas où le divorce a été admis sans que le juge ait été saisi de la demande d'abréviation du délai de remariage, le tribunal de première instance, qui a statué sur la demande en divorce, demeure seul compétent pour statuer sur la requête introduite par la femme sur base du troisième ou quatrième alinéa de l'article 228, ou pour motif grave.

Si toutefois le divorce a été admis à l'étranger, le tribunal compétent est celui du domicile de la femme. »

4 février 1971.

verzoek van de vrouw, in het vonnis of het arrest waarbij echtscheiding wordt toegestaan, de termijn van driehonderd dagen die haar door dit artikel voor een huwelijk wordt opgelegd, verkorten of daarvan vrijstelling verlenen.

Ingeval de echtscheiding is toegestaan zonder dat bij de rechter een verzoek tot verkorting van de termijn om te hertrouwen werd ingediend, blijft de bevoegdheid om uitspraak te doen over het verzoek van de vrouw op grond van het derde of het vierde lid van artikel 228 of om gewichtige redenen, uitsluitend zaak van de rechtbank van eerste aanleg die over de eis tot echtscheiding uitspraak heeft gedaan.

Indien evenwel de echtscheiding in het buitenland is toegestaan, is de rechtbank van de woonplaats van de vrouw bevoegd. »

4 februari 1971.

A. BAUDSON,
M. DUERINCK,
M. DEMETS,
E. E. JEUNEHOMME.
